

Suomen Etnomusikologinen Seura (SES ry)

c/o Musiikkitiede, PL 59
00014 Helsingin yliopisto

TOIMINTAKERTOMUS 2012

Suomen Etnomusikologisen Seuran toiminta-ajatuksena on levittää tietoa maailman musiikeista, edistää etnomusikologista ajattelutapaa ja tutkimusta, julkaista alaa käsitteleviä kirjoituksia sekä toimia maailman musiikeista kiinnostuneiden valtakunnallisena etu- ja harrastusjärjestönä.

TOIMINNAN TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Vuosi 2012 oli Suomen Etnomusikologisen Seuran 38. toimintavuosi. SES:n toiminta-ajatuksen mukaisesti sille oli tyypillistä tieteellinen julkaisutoiminta, seminaarit ja tiedottaminen. Nämä yhdistyivät etnomusikologian soveltaviin, myös akateemisen maailman ulkopuolelle suunnattuihin päämääriin ja projekteihin. Keskeisiä kohderyhmiä ja hyödynsääjiä olivat edellisvuosien tapaan alan opiskelijat, jatko-opiskelijat ja tutkijat. Heille suunnattuja seminaareja järjestettiin toukokuussa Turussa ja marraskuussa Helsingissä. Seminaarit käsitelivät musiikin kulttuuriperintöalaa, siihen liittyviä opintojen ja työelämän kytköksiä sekä etnomusikologian näkyvyyttä yhteiskunnassa. Vuoden päätapahtuma oli Jyväskylän yliopiston ja Suomen Musiikkitieteellisen seuran kanssa järjestetty Suomen Musiikintutkijoiden 16. symposium 21.–23.3.2012 Jyväskylässä.

SES myönsi julkaisuavustuksen yhdelle monografiaväitöskirjalle ja solmi uuden jakelu- ja jälleenmyyntisopimuksen, jonka ansiosta julkaisuja voi ostaa Helsingin keskeisimmällä paikalla sijaitsevasta kirjakahvilasta. Vuoden 2012 julkaisut olivat:

- Tarvainen, Anne. *Laulajan ääni ja ilmaisu. Kehollinen lähestymistapa laulajan kuuntelemiseen, esimerkkinä Björk* (monografia)
- *Etnomusikologian vuosikirja*. Tieteellinen kausijulkaisu (verkkojulkaisu)
- *Musiikin suunta* -lehti (tiedettä popularisoiva aikakauslehti)
- Jäsentiedote *Musetti* (yhdessä MTS:n kanssa 2 numeroa/ vuosi)

Seuran pitkäaikainen sopimus toimitilasta Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksella Vironkatu 1:ssä päättyi, kun yliopisto luopui perinteikkäästä kiinteistöstä vuoden lopulla. Toiminnan jatkuvuus alati muuttuvassa toimintaympäristössä turvattiin muutto- ja arkistointiprojektilla, jonka toimeksiantajana SES teki talletussopimuksen Suomen Jazz- ja Pop -arkiston kanssa. Julkaisut ja seuran toimipiste hajasi sijoitettiin eri puolille Suomea.

JÄSENASIA

Seuran jäsenistö koostuu etnomusikologiasta ja musiikkikulttuureista kiinnostuneista ihmisistä ja instituutioista. Seuran toiminta saavutti runsaasti uusia jäseniä, joita vuonna 2012 oli yhteensä 73 henkilöjäsentä ja neljä yhteisöjäsentä. Perusopiskelijoiden osuus jäsenmäärästä pieneni hiukan ja oli yhteensä 15 opiskelijajäsentä. Jäsenmaksu oli 30 e (opiskelijoilta ja työttömiltä 10 e) ja siihen sisältyi *Musiikin suunta* -lehden vuosikerta ja jäsentiedote. Maksavien jäsenten lisäksi jäsenmateriaali lähetettiin n. kolmellekymmenelle

kotimaiselle musiikkielämän vaikuttajalle – esimerkiksi toimittajille ja valtion säveltaidetoimikunnan jäsenille – sekä ulkomaisille tutkijoille muun muassa Viroon. Seuran julkaisuja lähetetään myös kansainväliseen RILM-keskukseen New Yorkiin sekä Library of Congressiin Washingtoniin.

KOTIMAISET JA KANSAINVÄLISET YHTEYDET

Suomen Etnomusikologinen Seura oli v. 2012 yhteisöjäsenenä Kansanmusiikin ja -tanssin edistämiskeskuksessa ja Maailman Musiikin Keskuksessa (GMC). Seuran edustajia GMC:n hallituksessa olivat Jarkko Niemi ja Lari Aaltonen. Hallituksen jäsenistä Terhi Skaniakos ja Antti-Ville Kärjä olivat IASPM-Nordenin (*International Association for the Study of Popular Musicin* pohjoismainen haara) hallituksessa. Seura toimii myös alansa merkittävimmän kansainvälisen seuran, *International Council for Traditional Musicin* Suomen (ICTM) jaostona, minkä ansiosta toiminnasta tiedotetaan myös kansainväliselle tutkijakunnalle.

Seura kuuluu Tieteellisten seurain valtuuskuntaan (TSV), mikä mahdollistaa mm. julkaisujen myynnin Tiedekirja-kaupan kautta. Musiikin suunta -lehden kautta SES on Kulttuurilehtien liitto KULTTI ry:n jäsen.

Toimintavuoden aikana SES tuki prof. Helmi Järviluoman valintaa TSV:n julkaisufoorumiin sekä yliopistonlehtori Alfonso Padillan valintaa Taiteen keskustoimikuntaan.

SEURAN KOKOUKSET JA HALLITUKSEN TOIMINTA

Vuonna 2012 Suomen Etnomusikologisen Seuran hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Kokouksista yksi oli sähköpostikokous ja seitsemän Tampereella, Jyväskylässä ja Turussa järjestettyjä kokouksia, joissa hyödynnettiin videoneuvottelumahdollisuutta. Varsinaisten kokousten lisäksi hallitus keskusteli vilkkaasti omalla sähköpostilistallaan.

Seuran sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 22.3.2012 Jyväskylässä valtakunnallisen musiikintutkijoiden symposiumin yhteydessä. Kokouksessa vahvistettiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös, myönnettiin tili- ja vastuuvapaus vuoden 2011 hallitukselle sekä suunniteltiin toimintavuoden tapahtumia. Kokoukseen osallistui 10 seuran jäsentä. Seuran sääntömääräinen syyskokous pidettiin Helsingin Musiikkitalossa Marraseminaarin yhteydessä 26.11.2012. Kokouksessa valittiin puheenjohtaja ja hallitus vuodelle 2013 sekä vahvistettiin tulevan vuoden toimintasuunnitelma, talousarvio ja jäsenmaksut (10e/ 30e/ 50e). Syyskokoukseen osallistui 16 seuran jäsentä.

Vuonna 2012 seuran hallituksen puheenjohtajana toimi Jarkko Niemi (akatematutkija, FT, dos.) Tampereen yliopistosta. Muut hallituksen jäsenet olivat:

Varsinaiset jäsenet:

Johannes Brusila, professori, FT, dos., Åbo Akademi

Pirkko Moisala (vpj.), professori, FT, dos., Helsingin yliopisto

Terhi Skaniakos, tutkija, FT, Jyväskylän yliopisto

Tarja Rautiainen-Keskustalo, ma. professori, FT, dos., Tampereen yliopisto

Noora Vikman, yliopistonlehtori, FT, Joensuun yliopisto

Varajäsenet:

Lari Aaltonen, tohtoriopiskelija, FM, Tampereen yliopisto

Yrjö Heinonen, yliopisto-opettaja, FT, dos., Turun yliopisto
Joonas Keskinen, FM, Kulttuuriosuuskunta Uulu
Antti-Ville Kärjä, tutkija, FT, dos., Helsingin yliopisto

Toiminnantarkastajina toimivat Merja Hottinen ja Hannu Tolvanen sekä varatoiminnantarkastajina Juho Kaitajärvi ja Janne Mäkelä.

JULKAISU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

Julkaisutoiminnan tavoitteissa onnistuttiin erittäin hyvin. Seuran myöntämät avustukset etnomusikologian alan väitöskirjoille, myyntituotot ja muu satsaus julkaisutoimintaan tuottivat toimintavuoden aikana tulosta. Julkaisuavustuksia maksettiin yhteensä 1500e. Avustusten kokonaissummaan sisältyi edellisenä vuonna myönnetty 500e Tuuli Talvitie-Kellan monografiaväitöskirjalle (SES Vol. 19, ??&SES).

Uusia ja edellisvuosien julkaisuja tuotiin entistä aktiivisemmin jäsenten ja muiden etnomusikologiasta kiinnostuneiden saataville. Kirjavälittäjät muodostivat edelleen keskeisen verkoston, jonka aktivoimisessa myös onnistuttiin. Kirjavälittäjien saamissa SES:n myyntiluettelossa oli kymmenen 2000-luvulla ilmestynyttä väitöskirjaa, kaksi artikkelikokoelmaa ja yksi äänimaisematutkimusta käsittelevä metodiopas. Lisäksi myyntiluetteloihin sisältyivät *Etnomusikologian vuosikirja* (vol. 1–21) ja *Musiikin suunta* –lehti.

Keskeiseksi ongelmaksi muodostui seuran julkaisuvaraston uusi sijainti tilanteessa, jossa Vironkadun toimitilasta jouduttiin luopumaan. Erilaisista vaihtoehdoista käytiin vilkasta keskustelua, jossa päädyttiin hajasijoituksen vaihtoehtoon. Julkaisuja siirrettiin Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksen uuden toimipaikan varastoon keskustakampuksella (Topelia, Unioninkatu 38 C, 00014 Helsingin yliopisto), Suomen Jazz & Pop Arkistoon (Sörnäisten rantatie 25, 00500 Helsinki), jossa ne muodostavat arkistokappaleiden ja kirjaston kokoelman sekä Itä-Suomen yliopiston yhteydessä sijaitsevaan ns. Vanhaan puutarhurin taloon (Tulliportinkatu 1, 80130 Joensuu), jossa sijaitsee SES:n kokoelma *Etnomusikologian vuosikirjat* (vol. 1–21).

Julkaisusarja

Julkaisusarjassa ilmestyi uusi teos: Tarvainen, Anne. *Laulajan ääni ja ilmaisu – Kehollinen lähestymistapa laulajan kuuntelemiseen, esimerkkinä Björk*. (TUP & SES, vol. 20).
Julkaisusarjan vastaavana päätoimittajana toimi Terhi Skaniakos.

Vuonna 2011 aloitettu *Musiikki kulttuurina* –oppikirjaprojekti eteni suunnitelmien mukaan ja jatkuu vuonna 2013. Teoksen toimittavat Pirkko Moisala ja Elina Seye. Kirjan rahoittamiseksi saatiin vuonna 2012 Suomen Kulttuurirahaston ja Koneen säätiön (päättös 1.12.2011) avustukset. Vuoden aikana valmistuivat artikkelien refereer -lausunnot ja kirjan kannen graafinen suunnittelu.

Julkaisusarjan toimitusneuvostona toimi seuran hallitus. Julkaisuja sai tilata seuran sihteeriltä ja kirjavälittäjiltä (BTJ, EBSCO, Lehtimarket, Kirjavälitys). Teoksia oli myös laaja valikoima saatavilla pääkaupunkiseudulla jälleenmyyjiltä, joihin kuuluvat Akateeminen kirjakauppa, Tiedekirja, Ostinato ja Gaudeamus Kirja & Kahvi.

Etnomusikologian vuosikirja

Toimintavuonna seura julkaisi *Etnomusikologian vuosikirjan* vol. 24 (2012). *Etnomusikologian vuosikirja* on ainoa kotimainen etnomusikologiaan keskittyvä kausijulkaisu, jossa sovelletaan referee käytäntöä eli julkaistavat artikkelit valitaan asiantuntijalausuntojen perusteella. Julkaisun toimittivat Tarja Rautiainen-Keskustalo ja Maija Kontukoski. Kirjan taitosta vastasi Viestintätoimisto Kirjokansi.

Vuosikirjassa ilmestyivät artikkelit:

- Juha Torvinen: Johdatus ekomusikologiaan: musiikintutkimuksen vastuu ympäristökriisien aikakaudella
- Janne Seppänen: Muuttuvat laulut – Melodiatoisintojen muuntumisen todennäköisyyden ennustaminen musiikillisilla muuttujilla
- Laura Henriksson: Helsingin herrain salongissa. Stabiili ja karnevalistinen kritiikki J. Alfred Tannerin, Matti Jurvan, Reino Helismaan, Veikko Lavin ja Juha Vainion herrateemaa ilmentävillä kuplettiäänitteillä
- Heikki Uimonen: Inarin emäntäkoulussa: c-kasetti jokapaikkaisen kuuntelun edistäjänä
- Juho Kaitajärvi: Kuraattorina äänitealalla. Suomalaisten mikrolevy-yhtiöiden rooli internetin aikakaudella: esimerkkinä Fonal Records

Vuosikirja ilmestyi vuonna 2012 kolmatta kertaa vapaasti saatavana verkkojulkaisuna. Vanhoja vuosikertoja myytiin edelleen jonkin verran kirjavälittäjien kautta ja jaettiin jäsenpromootiona yhdessä Tutkijakoulun kanssa järjestetyssä Marraseminaarissa.

Musiikin suunta

Musiikin suunta ilmestyi vuonna 2012 kolme kertaa. Lehden 34. vuosikerran viimeinen numero (3-4/2012) oli yli satasivuinen tuplanumero. Lehden päätoimittajina toimivat FT Esa Lilja ja FM tohtorikoulutettava Mikko Ojanen. Lehden taittaja oli Mikko Koivumäki. Vuosittain ilmestyvästä opiskelijapainotteisesta numerosta vastasi tänä vuonna Sibelius-Akatemian ja Tampereen yliopiston Seinäjoella järjestämä Rytymiaisteri-koulutus vetäjänään ja kyseisen numeron (1/2012) vierailevana päätoimittajana FT Mikko Vanhasalo. Lehden muita teemoja olivat musiikkiteknologia ja etnomusikologia (2/2012) sekä musiikin raskaus (3-4/2012).

Numerosta 2/2012 alkaen uutena palstana aloitti Musiikintutkijan työkalupakki, johon kutsutaan kirjoittajiksi musiikintutkimuksen eri menetelmien erityisosaajia. Lisäksi aiemmin arvoisteluista koostunutta Luettua & kuunneltua -palstaa laajennettiin sisältämään tarpeen mukaan myös mielipidekirjoituksia, lectio praecursorioita ja vastaavia kirjoituksia. Palsta nimetään jatkossa sisältönsä mukaan otsikoilla Luettua, Kuunneltua, Ajateltua, Keskusteltua, Väiteltyä, Koettua jne. Näin Musiikin suunta tarjoaa jatkossa kotimaiselle musiikintutkimuksen yhteisölle painetun foorumin entistä dynaamisempaan ja vapaamuotoisempaan mielipide- ja kokemusviestintään.

Musiikin suunta kuuluu SES:n pysyviin jäsenetuihin ja se lähetettiin kaikille seuran jäsenille. Henkilö- ja yhteisöjäsenien lisäksi lehden tilaajia olivat yhteensä 35 kirjasto- ja kestitilaaajaa eri puolella Suomea. Tilaajista suuri osa onkin suomalaisia kirjastoja, joiden kautta *Musiikin suunta* leviää huomattavan laajalle lukijakunnalle. Lehteä tilattiin myös jonkin verran kotimaisiin ja ulkomaisiin tutkimusinstituutteihin. Jäsenten ja tilaajien ohella lehdestä lähetettiin vapaakappaleet kunkin numeron artikkelien kirjoittajille, seuran pysyville vip-jäsenelle, tiedotusvälineille (Yleisradio, Helsingin Sanomat) sekä valtion säveltaidoimikunnan jäsenille. Lehden postituslistalla oli yhteensä 155 osoitetta. Erilaisista seikoista johtuen (artikkelien viivästyminen, taittotekniset ongelmat) vuoden viimeinen lehti julkaistiin yhteisnumerona alkuvuonna 2013.

Lehden vuosikerta maksoi edellisvuosien tapaan 23e. Uusien yksittäisten irtonumeroiden hinta oli 6e. Lehtiä oli saatavissa seuran sihteeriltä, Turun kirjakahvilasta ja Granum - verkkokirjakaupasta. Yksittäisen numeron painosmäärä vuonna 2012 oli 200–250 kpl.

Tiedotustoiminta

Seura julkaisi yhdessä Suomen musiikkitieteellisen seuran kanssa kaksi numeroa *Musetti*-jäsentiedotetta. Jäsentiedotteet sisälsivät ajankohtaista tietoa seurojen toiminnasta ja julkaisuista sekä muista alan tapahtumista ja kuulumisista Suomessa. Jäsentiedotteista vuoden ensimmäinen lähetettiin jokaiselle jäsenelle paperiversiona. Vuoden toinen *Musetti* toimitettiin seuran kotisivuille, josta jäsenet saattoivat ladata sen itselleen.

Seuran kotisivut (www.etnomusikologia.fi) sisältävät ajankohtaistiedotteiden lisäksi ohjeita seuran julkaisuihin kirjoittaville sekä tietoa seuran toiminnasta ja tavoitteista, hallituksesta, jäsenyydestä ja julkaisuista. Vuonna 2012 verkkosivuja päivitti seuran sihtööri Sampsa Heikkilä. Tärkeä tiedotuskanava oli myös seuran sähköpostilista (seslist@helsinki.fi). Listan jäseneksi saattoivat ilmoittautua kaikki seuran jäsenet sekä muut etnomusikologiasta kiinnostuneet.

TOIMINTAVUODEN TAPAHTUMAT

Julkaisutoiminnan painotusten lisäksi toimintavuosi sisälsi tapahtumia ja seminaareja, joilla tavoitettiin kotimaista etnomusikologyhteisöä, alan opiskelijoita ja tutkijoita.

Suomen Musiikintutkijoiden 16. symposium järjestettiin 21.–23.3. Jyväskylässä. Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen oppiaineen yhteistyössä Suomen etnomusikologisen seuran (SES) kanssa järjestämän tapahtuman teemoja olivat mm. monitieteinen musiikintutkimus, etnomusikologia ja kulttuurinen musiikintutkimus. Tapahtumaa tuki osaltaan Musiikintutkimuksen valtakunnallinen tohtoriohjelma.

Opiskelijoita työelämään orientoiva Toukopäivä –seminaari järjestettiin yhteistyössä Åbo Akademin, Turun yliopiston musiikkitieteen oppiaineiden ja Sibelius-museon kanssa 15.5. Turussa Sibelius-museossa. Vuoden 2012 teemana oli etnomusikologian kulttuuriperintöala (musiikkiarkistot, -museot, -kirjastot jne.). Seminaarissa esiteltiin tietoja alan kehityksestä ja keskusteltiin kulttuuriperintöalan työllistymisnäköymistä, mitä mahdollisuuksia ala tarjoaa ja mitä odotuksia se asettaa siitä kiinnostuneille henkilöille. Tapahtuman puhujia olivat Inger Jakobsson-Wärn (föreståndare, Sibeliusmuseum) ja Janne Mäkelä (toiminnanjohtaja, Suomen Jazz & Pop Arkisto). Lisäksi ohjelmaan kuului

paneeli- ja yleisökeskustelu, johon osallistuivat Yrjö Heinonen (TY, pj), Henrica Lillsjö (arkivamanuens, Sibeliusmuseum), Terhi Nummelin (informaatikko, Turun kaupunginkirjasto), Johannes Brusila (ÅA) ja Lotta Green (ÅA). Seminaariin osallistui n. 12 hlöä, mikä jäi jonkin verran odotuksista, mutta selittyi osittain päällekkäisyyksistä muiden samaan päivään osuneista ja samalle kohderyhmälle suunnatuista tapahtumista.

Etnomusikologian tieteenalaa eri tavoin käsittelevä Marraseminaari järjestettiin 26.11. Helsingin Musiikkitalossa. Kutsuesitelmän piti Turun yliopiston musiikkitieteen prof. John Richardson aiheesta ”*Mixing Methodologies and Reading Cultures: musings on the relevance of the humanities in a posthuman era.*” Esitelmä onnistui herättämään vilkasta keskustelua etnomusikologian tieteidenvälisyydestä ja vaikutusmahdollisuuksista suhteessa muuhun yhteiskuntaan. Tapahtumaan osallistui 19 henkilöä, mikä vastasi odotuksia ja tilan kokoa.

TALOUS

Seuran laaja-alaisen toiminnan taloudellisena perustana olivat jäsenmaksujen ohella eri tahoilta saadut avustukset. Seura sai vuonna 2012 eri toimintojaan varten avustuksia seuraavasti:

- Opetusministeriön yleisavustus 7000e
- Opetusministeriön kulttuurilehtituki *Musiikin suunta* -lehdelle 4000e
- SKR:n apuraha Musiikki kulttuurina -oppikirjan toteuttamiseen 4000e
- Koneen säätiön apuraha Musiikki kulttuurina -oppikirjan kuluihin 1800e

Seuran saamat jäsenmaksut kasvoivat toimintavuoden aikana vuoteen 2011 verrattuna. Samaan aikaan Opetusministeriön myöntämät avustukset pienenevät edellisvuodesta, mistä koitui taloudellisia ja toiminnallisia haasteita. Lisäksi SES:n oli itse kustannettava toimitilan sopimuksen päättymistä seurannut muutto- ja arkistointijärjestely. Säästöjen ja julkaisutoimen hyvän tuoton ansiosta seuran talous kuitenkin säilyi vakaalla pohjalla.

Tuloslaskelman osoittaman tilikauden ylijäämän (2584,10e) tarkastelussa tulisi huomioida *Musiikki kulttuurina* -kirjan avustusten (5800,00e) jakaantuminen vuosille 2012-2013. Saaduista avustuksista vuodelle 2013 siirtyy yht. 3349,95e. Jos kyseiset avustusten osat jätetään tuloslaskelman tarkastelun ulkopuolelle, havaitaan vuoden 2012 osalta laskennallinen kuluja jäämä -765,85e.

YHTEYSTIEDOT

Suomen Etnomusikologinen Seura (SES ry)
c/o Musiikkitiede, PL 59
00014 Helsingin yliopisto

Sihteeri / taloudenhoitaja: Sampsa Heikkilä
Email: sampsa.heikkila@etnomusikologia.fi
Internet: <http://www.etnomusikologia.fi>

Hyväksytty seuran kevätkokouksessa 14.3.2013